

Socialisme contra l'univers ultra

«L'esquerra ha caigut en el parany ultraliberal de concebre els individus atomísticament, com si fossin els valors absoluts de tota mesura d'acció política»

Bannon, Orban, Le Pen, Salvini, Bolsonaro, Abascal. Noms propis ultres, com tants altres. S'estén l'extrema dreta entre l'univers occidental de democràcies formals en crisi mentre que les forces democràtiques i l'esquerra es troben atomitzades tot reculant fins a establir una línia de defensa discursiva que no va més enllà de l'antiga reivindicació dels drets fonamentals.

L'esquerra té un problema constitutiu forjat en l'ADN progressista del segle XIX: que el progrés, és a dir, l'increment constant en el temps del benestar per a tothom, no té marxa enrere un cop es consolida per passos històrics. Una fantasia. Quan a Europa i al món la nova fornada ultra destrossa els vells objectius progressistes, l'estratègia política de l'esquerra és lamentar-se que la gent sigui tan imbècil com per caure en els paranys de la reacció. Poca cosa més.

La situació és complexa. Imprescindible pensar bé com s'ha de combatre l'auge ultra. Però per a passar a l'acció, no per anar parlant recurrentment del tema de manera pessimista i lamentable. Humilment, jo almenys veig cinc punts ineludibles per passar de la defensa a l'ofensiva contra el tsunami de la reacció i en favor del desplegament de tota la potència de la democràcia:

1. Absolutament necessari vincular discurs amb fets. L'esquerra és realista, cosa que vol dir que es refereix a fets socials contrastables i a la correlació de forces en política. Els fets socials són diversament interpretables, efectivament, però han de ser verídics. Per exemple, sabem que els salaris baixos combinats amb els elevats preus de l'accés a l'habitatge constitueixen un problema social inscrit en l'estructura de desigualtats socials.

I aquest problema s'ha de resoldre a través de l'acció política concreta, si és que l'esquerra pretén ser útil a les majories socials. Si l'esquerra es perd en el discurs "ontològic" sobre la funció social de la propietat quan el problema de l'exclusió residencial és ara, perquè les majories socials haurien de confiar en l'esquerra? El pensament fonamental, bàsic o com n'hàgim de dir, és essencial, però segueix un altre ritme i no és resolutiu en les accions necessàries a curt i mitjà termini.

2. Mai s'ha de desconnectar el llenguatge de les múltiples realitats de la vida quotidiana viscuda col·lectivament. L'esquerra ha caigut en el parany ultraliberal de concebre els individus atomísticament, com si fossin els valors absoluts de tota mesura d'acció política. El problema no rau en el fet d'admetre identitats diferencials de grup (de gènere, d'opcions de vida, de minories nacionals, entre d'altres) que mereixen especial protecció en matèria de drets i que es poden expressar molt subjectivament.

La qüestió és que és un error monumental pensar en termes d'individu i de projectes de vida individuals. En fer-ho, l'esquerra segueix conceptualment el liberalisme més extrem que afirma l'existència de societats com a simple subproducte de la suma d'individus. Els problemes socials es tradueixen en qüestions significatives en política perquè són fets socials o col·lectius.

3. Les xarxes socials són terreny de coneixement i d'activisme, però són un espai virtual tan autònom de les realitats físiques que és necessari relativitzar amb urgència la seva importància i desmuntar el fet que sovint marquen l'agenda discursiva desconnectant de les preocupacions diàries de les majories socials. No es pot girar l'esquena a les xarxes socials en ple segle XXI. Són essencials en matèria de comunicació.

Però l'esquerra ha de prioritzar la comunicació física directa en tots els entramats de les relacions socials concretes que es consoliden en els barris, les ciutats i els llocs de treball. O ho fa, o perdrà el sentit de la realitat en una amalgama de batalles discursives equipotents on no compta que la història que expliques sigui verídica, sinó impactant o més competitiva en termes de relat.

4. Resulta bàsic connectar una política de protecció de totes les vides, allò que denominem dret a una vida digna, amb la universalitat de la humanitat, perquè si la protecció es vincula inequívocament al concepte nacional de ciutadania, qui és fora de la nació no és comptat. Aquest és un punt fort clàssic de l'extrema dreta que actua com un torpede a la línia de flotació de l'adscripció de les majories socials a opcions de progrés, sobretot en períodes de crisi sistèmica.

És un torpede tan incisiu que explica que una part de l'esquerra acabi per deixar-se temptar per una versió popular-nacional de pseudoesquerra a l'hora de tractar les desigualtats socials. El món està connectat. L'esquerra de transformació sempre ho ha tingut present. Resoldre el repte és d'una gran complexitat, però és ineludible per a l'esquerra considerar políticament la humanitat en el seu conjunt.

5. És imprescindible reprendre una acció política clara i sincera de superació de les desigualtats socials. No és suficient pretendre garantir la igualtat d'oportunitats de partida perquè aquesta és una recepta social del liberalisme que no existeix. En les condicions estructurals de l'actual capitalisme, les desigualtats socials tendeixen a reproduir-se i a aguditzar-se malgrat les incursions sistèmiques en matèria de protecció i promoció socials (les prestacions públiques i els serveis públics universals).

Les posicions de classe subalternes bloquen sistemàticament els projectes potencials de vida autònoma en el marc d'un ambient normatiu que t'empeny a l'autonomia com a requisit ineludible per no caure en l'exclusió social. Avui dia massa trajectòries de vida viuen amb incertesa i temor el futur perquè saben que no disposen de l'autonomia suficient o que la poden perdre. Aquesta no és una sensació esotèrica. Un treballador precari amb un salari de pobresa és algú bandejat de l'autonomia i de la seva pròpia dignitat.

Una família que no pot sostenir l'increment del lloguer del seu habitatge és una llar terroritzada que s'esmicola. La ràbia social en el marc d'una democràcia formal que no resol problemes estructurals bàsics de vida se situa sempre en una cruïlla política de tres entrades possibles: entre la desesperació de la dependència, políticament innòcua; els clams de l'antipolítica i l'assenyalament *feixistitzant* de bocals expiatoris que expliquin la mateixa situació; o bé: la mobilització social d'acord amb objectius socialistes reformulats pel segle que ens ha tocat viure.

És hora ja que en aquesta segona dècada del segle XXI el socialisme s'espolsi definitivament del seu corpus conceptual i polític les misèries historicistes i mitòmanes dels segles XIX i XX; que repregui innovadorament la seva crítica global al capitalisme per ser-ne alternativa global plausible i no simple retòrica esmicolada de resistència; que sigui capaç d'incloure en el seu nucli la diversitat de projectes emancipadors per fer-los caminar en la mateixa direcció; que mai no renegui de la democràcia com a fórmula de participació popular en política; i que no vegi en el mercat l'adversari, sinó que s'adreci estratègicament a l'enemic social per antonomàsia: el capitalisme financer.